

Dr. Tina Bregant

zdravnica, predavateljica in političarka

»Zaslepljen s svojim narcisizmom in omamljen od moči drsi po spolzkem klancu, drugi pa so krivi za vse«

Vida Kocjan | Polona Avanzo

Doc. dr. Tina Bregant je slovenska zdravnica, političarka, univerzitetna predavateljica, rojena v Ljubljani, novembra bo dopolnila 50 let. Je specialistka pediatrije ter fizikalne in rehabilitacijske medicine. Doktorirala je leta 2013 s področja neonatalne encefalopatije, zaposlena je kot pediatrinja in fiziaterinja. Je svetnica Mestne občine Ljubljana, zdaj kandidira za predsednico Slovenske ljudske stranke.

DEMOKRACIJA: Gospa Bregant, napisali ste izredno zanimivo knjigo, v kateri opisujete razvijajoče se možgane od otroštva do mladostništva. Knjiga je prišla na police knjigarn v začetku leta, z njo odpirate široka obzorja tako laičnim bralcem kot strokovnjakom. Ali lahko o tem vznemirljivem potovanju poveste kaj več, komu je knjiga namenjena in kje jo je mogoče kupiti?

Tina Bregant: Od nekdaj me je navduševala skoraj kilogram in pol težka želatinozna substanca – naši možgani, ki nam omogočajo ne le obstoj, pač pa tudi raziskovanje in celo ustvarjanje novih svetov: od umetnosti do znanosti. Po več kot petindvajsetih letih dela z otroki in mladostniki, njihovimi starši, vzgojitelji in učitelji pa tudi s kolegi zdravniki sem se prvič počutila dovolj samozavestno, da strokovna spoznanja delim v knjigi. Ljudje pravijo, da je knjiga privlačna, prijetna in zelo zanimiva kombinacija znanstvene monografije s področja nevroznanosti in praktičnega priročnika o vzgoji otrok.

Poskusila sem celostno prikazati številne vidike razvoja otrok in njihovih možganov: od spočetja do pubertete, s posebnostmi, ki delajo razvoj

tako navdušujoč in vznemirljiv. Gre za prvo takšno knjigo, ki jo je napisal slovenski strokovnjak, kar je pomembno, ker nasveti npr. ameriških strokovnjakov niso vedno uporabni v našem okolju. Upam, da s knjigo uspešno odstiram vznemirljive poglede na razvoj, ki bodo v pomoč tako strokovnjakom kot staršem, da bodo radostno in z zanimanjem spremljali otroke med odraščanjem. Knjigo sem napisala tudi zato, ker si želim v družbi več veselja z otroki in mladostniki. Delo z njimi je namreč zelo razveseljujoče in zanimivo, samo če si vzamemo dovolj časa zanje.

Knjigo lahko kupite v vseh večjih knjigarnah, čeprav bi si želela, da bi vsaj Ljubljančani večkrat zavili na Slovensko matico na Kongresni trg, saj tam domuje druga najstarejša slovenska založba in je tudi »kraj«, kjer se je moja knjiga »rodila«. Zelo sem se razveselila, ko sem ob prvi uradni predstavitvi na Slovenski matici podpisala že ponatis. Kot so rekli stari Latinci: »Habent sua fata libelli.« Po slovensko: »Skrivnostna so naših knjig pota.«

Ste zdravnica, specialistka pediatrije ter fizikalne in rehabilitacijske medicine pa univerzitetna predavateljica. Kako ocenjujete zdajšnje stanje na področju zdravstva v državi, s kakšnimi izzivi se dnevno srečujete pri svojem delu, kaj vam je najtežje?

Lahko rečem, da z vidika dela v zdravstvu nikoli še ni bilo tako hudo, kot je zdaj. Če se je včasih prijavilo na razpis za medicinske sestre tudi 10 sester, zdaj ni nobene; zdravnikov sploh ni oziroma imajo »pritok« novih zdravnikov samo na oddelkih, kjer morajo specializanti krožiti, da opravijo specializacijo.

ZZZS in vlada »bruhata« vedno nova navodila, kaj moramo birokratsko početi v ambulantni in česa bomo krivi, če novih navodil ne bomo upoštevali; plačni sistem ni skladen s plačilom ZZZS, kar pomeni, da direktor razmišlja, da ima lahko zaposlene samo zdravnike specializante ali pa ne-zdravstveni kader, kar sumljivo spominja na sistem v Bosni, kjer so v javnih zavodih samo še specializanti – tisti, ki se morajo še izučiti ali imajo kakšno drugo korist od tega, da ostajajo v javnem zavodu, medtem ko izkušeni specialisti čim hitreje odidejo v zasebni sektor, kjer so mnogo bolje plačani.

Bolniki hodijo po zdravila v tujino; nekateri se odpravijo po zdravstvene storitve na Balkan, pa jim potem ZZZS povrne stroške, ki jih pa (kako absurdno!) ni pripravljen plačati v Sloveniji. Nekateri ljudje imajo občutek, da so zdravstveni delavci postali glavni sovražnik državljanov in državljanov, kar je povezano s sovražnim in zavrnim ravnanjem vlade, premierja in medijev, saj v medijih v zadnjih letih beremo orkestriran sovražni govor: da so gorski reševalci psihopati; zdravniki pa dvoživke in paraziti.

In da so ljudje brez osebne zdravnika.

Drži. 150.000 ljudi je brez osebne zdravnika, čakalne dobe so vedno daljše, birokratska akrobatika pa je videti precej lepše na papirju kot v resnici. Res pa je, da se v Sloveniji ljudje poznamo med sabo, marsikdo se zateče po pomoč k znancu, sorodniku in tako nekako pride do storitve. Ni pa to prava pot, sploh če vemo, da zdravstvu letno prek prispevkov namenimo približno 6 milijard evrov. Ob povprečni plači, zaokroženi navzgor, približno 2500 evrov bruto (to je 1600 evrov neto), so naši obvezni prispevki za zdravstvo na mesečni ravni približno 400 evrov. Če jim prištejemo še kakšno dodatno zavarovanje, pa smo kmalu na 500 evrih mesečno. To pa ni več malo.

Upravičeno se torej sprašujemo, kam gre ta denar?

V zidove bolnišnic, ki so še iz časov Avstro-Ogrske, očitno ne; v plače zdravstvenih delavcev tudi ne; v več in bolj kakovostne storitve pa tudi ne. Ocenjuje se, da v Sloveniji zaradi preplačila dobaviteljem izgubimo približno poldrugo milijardo evrov.

Če vemo, da za plače vseh zdravnikov damo približno 480 milijonov letno, to pomeni, da za korupcijo porabimo trikrat več kot za vse zdravniške plače. To pa je zaskrbljivo, ker državni – naš denar odteka v korupcijo in opeharjenja državnih/javnih institucij.

Želim si vrednot, ki jih zastopamo v zdravstvu – da si pomagamo, da poskrbimo drug za drugega, smo

strokovni, odgovorni, skrbni in pošteni pri delu, ki ga opravljamo.

Kako pa je s tem na področju izobraževanja?

Z razkrojem vrednot znanja in strokovnosti, vedoželjnosti, odgovornosti, poštenosti, marljivosti in skrbnosti se izgubi pomen učitelja, ki tako kot zdravnik svoje delo čuti kot poslanstvo. Učitelj, ki z izjemno predanostjo išče najboljše v učencih in jim je vzornik, se težko bori proti narcisistični, vase zaverovani družbi, ki v svoji prepotentnosti sploh ni učljiva. Ni niti radovedna, je duhovno in tudi strokovno izpraznjena. Le redki se iz te praznine, ki je paradoksalno izpolnjena z materialnostjo, zmorejo izkopati.

Globoke družinske korenine – povezanost in odnosi iz najnežnejšega otroštva, ko so bili naši prvi učitelji starši; duhovnost; zdrava radovednost; zanimanje za svet in naravo okoli nas in seveda odlični učitelji nas vendarle rešujejo tudi v takšnih časih. Najprej majhne, potem pa tudi velike spremembe se začnejo pri nas – s pravimi učitelji in pravo podporo. Kot je zapisal Isaac Newton v pismu Robertu Hooku: »Če sem videl dlje, je to zato, ker sem stal na ramenih Velikanov.«

Delo vas nedvomno priganja tudi k temu, da spremljate za mnoge sporno vladno zakonodajo na področju zdravstva. Kako komentirate vse to?

Menim, da je takšno zakonodajo treba v celoti zavrniti, vlada pa bo morala prevzeti odgovornost za to, kar sprejema. V zdravstvu ni zaradi njihovih zakonov prav nič boljše.

Če sem od začetka še sodelovala s kolegi zdravniki pri pisanju pripomb, sedaj menim, da ob zlorabi demokratičnih mehanizmov, ko nas zaradi svoje večine tako v parlamentu kot na lokalni ravni preglašujejo ali v zadnjem času niti to ne, ker brutalno odvzamejo glas, nima smisla več brati zakonov od aneksa do aneksa in dajati pripomb, ki jih nato uporabijo ali celo zlorabijo. Menim, da je takšno zakonodajo treba v celoti zavrniti, vlada pa bo morala prevzeti odgovornost za to, kar sprejema. V zdravstvu ni zaradi njihovih zakonov prav nič boljše. Čakalne dobe so daljše; dostopnih zdravnikov je manj; ni dovolj medicinskih sester; storitev je manj. Nič, prav nič ni boljše, razen tega, da državljani dajemo vedno več za to, da ni nič boljše pod to vlado. Se pa res sprašujem, kdo je pripravljen dajati več za manj.

Kako sicer ocenjujete delovanje vlade Roberta Goloba?

Komaj verjamem, da so še na vladi. Toliko neumnosti pa tudi izjemno škodljivih ukrepov, sprejetih z našim denarjem, ob tako katastrofalnih vrednotah; od ljubic, ki se udeležujejo vladnih sej, do ljubimcev v državnem zboru; uničevanja naravnih bogastev: od pitne vode do

Če primerjam delo takrat in zdaj, se čudim sedanji tišini oziroma podpori vladi s strani medijev; čudim se odsotnosti kritičnega uma tako laikov kot strokovnjakov; čudim se vdanosti ljudi v usodo.

dreves; nenavadnih političnih podpor državam, ki imajo popolnoma drugačne vrednote, kot so te, ki so značilne za Srednjo Evropo, finančne podpore nestrokovnjakom, da pišejo zakone za strokovnjake itd., že dolgo nismo videli.

Spomnim se sicer nekih drugih časov, ko je bilo treba biti tiho, a sem res upala, da se takšni časi ne vrnejo. Čudim se potrpežljivosti ljudi in neke vrste vdanosti v usodo. Kot da ljudje ne verjamejo, da si zaslužijo svobodo mišljenja in duha, ampak se sprijaznijo z lažmi in zavajanjem ter temu celo ploskajo. Upam, da se bomo zbudili iz več desetletnega poosamosvojitvene ga sna, ki je bil sprva poln zanosa, zdaj pa precej grenak in poln razočaranja, ter bomo znova vzeli usodo v svoje roke.

Želim si, da bomo zmogli pokončno obstati in da bomo ubrali svoje vrednote: družino, domovino, dobro opravljeno delo, ki mora biti tudi nagrajeno, avtonomijo, znanje, srčnost, poštenost, sočutje, solidarnost in dobronamernost.

Geopolitično je stanje zahtevno, treba se je vrniti k svojim koreninam!

Kako se počutite ob zmerjanju predsednika vlade in njegovih nevladnikov, da so zdravniki dvoživke? V bistvu tako zdravnike kot drugo zdravstveno osebje dobesedno demonizirajo. Kam to pelje, kaj želijo doseči?

To zmerjanje več pove o njih kot o tistih, ki jih zmerjajo. Žal pa gre ob tem za demoniziranje najbolj etičnih in požrtvovalnih ljudi z najvišjih, domnevno tudi najbolj odgovornih pozicij v državi. To vodi v razgradnjo javnih sistemov, kot sta zdravstvo in šolstvo, ki ljudem omogočata boljše življenje.

Predsednik vlade nato brez sramno, skorajda bi človek rekel ponosno in privoščljivo, objavi sliko sebe kot imperatorja – velikega tirana kot dodatno podkrepitev teze, da je prav on absolutni vladar, neomejen z zakonom, oziroma je tisti, ki si je prilastil legitimno neodvisnost.

Nihče nič ne reče oziroma malo ljudi si sploh upa to komentirati; sodniki se oglasijo le, ko jim ne

poviša plač; četrta veja oblasti – novinarji so tiho, vsi se delajo, da je vse v redu. Ni v redu!

Tak človek ne more in ne sme biti na čelu vlade, ker predstavlja in deluje kot izjemno slab zgled. Na ta način razgrajuje demokratične mehanizme – vključno s pravno državo, saj se postavlja nad njo in nad vse nas. Ker se je že sam izpostavil kot rimski imperator, pa naj serviram še staro latinsko misel: »Abusus non est usus, sed corruptela.«

Se pravi, da ne govorite samo o zlorabi, ampak tudi o korupciji?

Ljudje to lahko ustavimo: s shodi, protesti in tudi z malimi dejanji vsak dan: da vztrajamo pri svojih vrednotah, jih zagovarjamo in tudi da podpremo ljudi, katerih vrednote so našim podobne. Ni potrebe po popolnoma enakem glasu, potrebno pa je sozvočje vrednot. Banalnost zla, ko so »dobri« in »običajni« ljudje omogočili vzpon nacizma (ali komunizma, ker gre pač za totalitarizem) z vladarjem, ki je imel karizmo, govoril pa všečno (po mojem mnenju sicer zelo čudaško), nas mora opomniti, da tak nebrzdani, nedostojni način urzupacije oblasti ustavimo in se spomnimo, da ni prav nič simpa- ▶

▶ tičnega ali všečnega v takšnem šopirjenju ali lastnem kronanju ...

Kako je v zdravstvu? Predsednik vlade zmerja že tudi državljane, da imajo možnost izbire osebnega zdravnika, vendar tega ne naredijo, ker imajo dostop do ambulant za neopredeljene.

Mehanizem se zdi enak kot pri zmerjanju zdravnikov: zaslepljen s svojim narcisizmom in omamljen od moči drsi po spolzkem klancu, drugi pa so krivi za vse. Ljudje pa pozabljamo, da se moramo takemu načinu upreti, saj sicer skupaj z njim drsimo proti dnu. Kot je rekel pastor Martin Niemoeller, ko so režimsko odstranjevali nasprotnike tako dolgo, dokler: »... niso prišli po mene, a ni bilo nikogar več, ki bi spregovoril«. Ne vem, ali se ljudje zavedajo, da sedanja oblast tudi sodno preganja ljudi nasprotnega političnega pola, kar je zelo skrb žbujajoče.

V politiki niste novinka. Zapomnili smo si vas po požrtvovalnem delu v času prejšnje vlade (najprej kot državne sekretarke na ministrstvu za zdravje, nato kot vodje kabineta), kjer razmere zaradi največje zdravstvene krize niso bile nič kaj lahke. Če primerjate to, kar se zdaj dogaja, in takratno delo vlade, kaj ugotavljate?

V zdravstvu občutek največje zdravstvene krize še kar traja. Tokrat kriza ni povzročena z majhnim virusom, ki je povzročil globalno pandemijo, pač pa je kriza povzročena s škodljivimi zakonodajnimi, zavezujočimi ukrepi za zdravstvene delavce, ki pa najbolj škodujejo bolnikom. Če primerjam delo takrat in zdaj, se čudim sedanjí tišini oz. podpori vladi s strani medijev; čudim se odsotnosti kritičnega uma tako laikov kot strokovnjakov; čudim se vdanosti ljudi v usodo.

Če gre samo za pragmatizem in tišino, ki je finančno podmazana s strani vladajočih, je to vseeno z vidika preživetja boljše, kot če gre za stockholmski sindrom. Slednjega povezujemo z osupljivo naklonjenostjo žrtev do nasilnežev, kot npr. takrat, ko so ljudje vehementno in maščevalno odpuščeni in družba to opisuje, kot da je »očiščena janšistov«, nekateri pa razlagajo, da so si pa »najverjetneje že z nečim to zaslužili«, ali pa, ko ljudje prejmejo obupno visoke položnice za ogrevanje in elektriko, za katere ne vedo, od kod naj jih plačajo.

K zmedi in stockholmskemu sindromu pripomore tudi navidezna prijaznost, kot je deljenje daril otrokom s kočijo, ki pa je diskriminatorno in že vsebuje kazen za

tiste, ki se niso popolnoma podredili; ali pa poudarjanje načina podajanja slabih novic, ko šteje širok nasmeh, laž in zamah roke, češ, saj to ni pomembno.

Žalosti me, ker se iz obdobja pandemije nismo naučili boljšega sodelovanja, preseganja razlik, uporabe kritične misli in znanja za dobro vseh nas, dobronamernosti in sočutja. Verjamem pa, da nam takšne razmere, kot so sedaj, nastavljajo ogledalo in nas učijo, kako biti vseeno boljši ljudje.

Ste tudi svetnica Mestne občine Ljubljana v svetniškem klubu samostojnih svetnikov. Ljubljani grozi zastrupitev pitne vode s fekalijami, župan namreč vztraja pri dokončanju kanala C0. Kako to komentirate?

Gre za izjemno škodljiv projekt, ki bo kanalizacijo speljal 11 km daleč, čez največji vodonosnik za skoraj 400.000 Ljubljančank in Ljubljančanov. Kanal že sedaj pušča, če pa dodamo še morebitne izredne dogodke, ki so v Ljubljani verjetni – npr. potres, ni nobenega dvoma, da so skrbi strokovnjakov – zdravnikov, hidrologov, ekologov, inženirjev – povsem upravičene.

Kanal C0 bo uničil velik del naravnega bogastva, ki ga v Sloveniji imamo: to je pitna voda. Pitna voda bo uničena verjetno za več desetletij, čeprav bi bila mogoča alternativna rešitev za kanalizacijo. Lahko se vprašamo, ali je to res v interesu nas, državljanov. Če ni v našem interesu, v čigavem je?

Ja, to je res vprašanje?

Če država ne more ustaviti projektov, ki so škodljivi na nacionalni ravni, zakaj jo imamo? Lahko se vprašamo, kdo je najmočnejši v tej državi. Zavedanje, da ni nihče močan sam, pa je pri tem izjemno pomembno. Kdo torej podpira to uničevanje pitne vode ter kdo in koliko nas je, ki nam je mar in poskušamo to uničevanje ustaviti? V resnici nas ni malo in tudi nismo samo z enega političnega pola. Veliko nas je, ki nam je mar za pitno vodo in ki bi svojim potomcem radi zapustili boljši svet. A morali se bomo organizirati in strniti vrste. Gotovo nas je več, kot je tistih 60.000, ki so na volitvah obkrožili sedanjega župana, in gotovo smo lahko bolj enotni in glasnejši, kot smo danes.

Aktualna je tudi oploditev žensk z biomedicinsko pomočjo. Novelo zakona, s katero bi take oploditve omogočili tudi samskim ženskam in ženskam v istospolnih zvezah, je te dni vložila koalicija. Kako to komentirate?

Da, s pomočjo več odborov kandidiram za predsednico SLS. K temu me je nagovorilo več članov, ki si želijo prevetritve, hkrati pa se zavedajo, da mora stranka prestopiti prag parlamenta, če želi obstati.

Razumem hrepenenje po otroku. Nisem pa za kratenje pravic komurkoli. Zato te novele ne podpiram, ker ustvarja nove krivice: moškimi, ki so reducirani samo na »semenodajalca«, in otrokom, ki se jim odreka pravico do očeta. Moški spol je ob tem posredno družbeno označen kot »nepomemben«, čeprav nujno potreben za izvedbo oploditve. To bo imelo posledice tudi za ženske, kjer se nam v svoji skrajnosti in ob nadomestnem materinstvu, ki je verjetno naslednji korak, zgodi lahko celo »Deklina zgodba«.

Ženska, ki donosi otroka neznanega »semenodajalca«, pa se mora vprašati, kdo misli, da je ta »semenodajalec«. Kdo je pripravljen »razsipati« svoj genetski material? Je to človek kot njen oče, sin? Kako gleda na nekoga, ki je pripravljen samo dati seme, ne pa poskrbeti za otroka? Je to model, ki si ga ženske želimo in ga s to novelo celo želijo uzakoniti?

Želim si, da bi otroci odraščali v ljubečih družinah, z mamo in očetom. Želim si, da bi moški pomagali svojim ženam pri vzgoji otrok in ne bi bili samo »semenodajalci«.

Želim si pa tudi več zdrave pameti in ne samo všečnih, navidezno »prijaznih« rešitev, ki nam jih »prodajajo kot demokratične in pravične«, a so v svojem bistvu vse prej kot to.

Po nekaterih navedbah naj bi kandidirali za predsednico Slovenske ljudske stranke. Kako je s tem, kaj vas vodi k takšni odločitvi?

Da, s pomočjo več odborov kandidiram za predsednico SLS. K temu me je nagovorilo več članov, ki si želijo prevetritve, hkrati pa se zavedajo, da mora stranka prestopiti prag parlamenta, če želi obstati.

To je mogoče, kar je pokazal zagon na evropskih volitvah; to je mogoče, ker je SLS na lokalni ravni še zelo živahna, hkrati pa se Slovenke in Slovenci prebujamo.

Živimo v časih, ki so zahtevni geostrateško, ekonomsko in tudi vrednotno. Slovenija pri tem ni na poti, ki vodi v svetlo prihodnost. Resnica je zavita v tančico laži in je diametralno nasprotna temu, kar vladajoči razlagajo: namesto javnega zdravstva krepijo čisto zasebnništvo, ki pa bo namenjeno samo »izbrancem«; javno šolstvo in znanje otrok strmoglavlja, kar kažejo mednarodne raziskave, hkrati pa se »izbranci« lahko šolajo v tujini, na naš račun; podjetniki, gospodarstveniki, zdravniki in praktično vsi, tudi umetniki, ki znamo ustvarjati in ne opravljamo »nevidnega« dela, pa smo razglašeni skoraj za »sovražnike ljudstva«; na mednarodnem parketu se povezujejo s tistimi, ki sploh ne poznajo parketa;

sprašujemo se, ali bo pravna država vzdržala sedanje pritiske oblasti ali pa se bo vdala maščevalnosti vladajočih. Kaj bo s starejšimi?

Tega uničevalnega pohoda sedanje oblasti ne moremo in ne bomo dopustili. V SLS je doma ljudskost in sredinskost Slovencev – tisto, kar je bilo nujno, da je prišlo do osamosvojitve. Gre za pravega slovenskega duha, ki ga praviloma politika na visoki ravni ne zanima, dokler ni dovolj hudo, da se ta duh zbudi. Takrat pa Slovenci vseeno zberemo sile.

Bom povzela misel Simona Gregorčiča, ki jo je često navajal moj oče – pa tudi moja babica je znala Gregorčiča na pamet: »Ne, kar mora, kar zmore, mož je storiti dolžan.« Zelo pomembno je, da vsak prispeva svoje, po svojih najboljših močeh. Še najmanj je obkrožiti svojega kandidata – a tudi to je potrebno! In tudi sama sem pripravljena prispevati – se izpostaviti za SLS.

Sem Slovenka, moji otroci so Slovenci in želim, da so tudi moji vnuki Slovenci. Želim, in če me bodo člani Slovenske ljudske stranke pri tem podprli, bom pomagala pri tem, da ohranimo naše vrednote, ki so vrednote Slovenske ljudske stranke, in verjamem da tudi vrednote večine bolj tihih, a vendarle številčnih Slovencev in Slovencev. [D]